

Lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hankintalain kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietinnöstä

VD/4771/03.00.00/2015
ML/TE/AA/HY-L

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta lausuntoa hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnöstä, jossa on ehdotettu säädettäväksi uusi laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista. Laki korvaa vuoden 2007 hankintalain, hankinta-asetuksen sekä vuoden 2011 lain sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä.

Lausunto on valmisteltu ja laadittu hankintakeskuksessa. Valmistelussa on kuultu kaupungin sosiaali- ja terveystalouden, maankäytön ja rakentamisen sekä konsernipalvelujen lakimiehiä. Lausuntopyyntö lähetettiin Vantaan kaupungille 13.5.2015 ja määräaika lausunnon antamiselle oli 6.7.2015. Valmisteluaineistoa oli huomattavan paljon ja aikataulu oli kireä. Koska lausunnon antamisen määräpäivä oli jo heinäkuussa, pyydettiin ministeriöltä mahdollisuutta saada lisää aikaa lausunnon antamiseen. Vastauksena saatiin toimintaohje, jossa lausuntoluonnos lähetetään alkuperäisen aikataulun mukaisesti 6.7.2015 mennessä ja lausuntoluonnoksen kanssa yhdenmukainen lopullinen lausunto vasta elokuussa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi asian. Näin on toimittu myös Espoon kaupungissa.

Lausuntopyyntö ja mietinnön keskeinen sisältö

Työryhmän mietintö sisältää uuden hankintalain lisäksi myös ehdotuksen laiksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (erityisalojen hankintalaki), joka korvaisi vuoden 2007 erityisalojen hankintalain.

Uudella lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit julkisista hankinnoista. Esityksessä huomioidaan myös Euroopan unionin tuomioistuimen julkisia hankintoja koskeva oikeuskäytäntö.

Esityksessä on pyritty säilyttämään voimassa olevan hankintalainsäädännön rakenne ja systematiikka mahdollisimman laajasti esimerkiksi keskeisten osien osalta. Pysyttämällä mahdollisimman laajasti nyky-lainsäädännön systematiikka lainsäädännön soveltajien resurssit ja huomio voidaan keskittää uuden lainsäädännön muuttuneeseen sisältöön.

Hankintalain tarkoitus ja tavoitteet sekä julkisissa hankinnoissa noudatettavat periaatteet (tasapuolisuus, syrjimättömyys, avoimuus, suhteellisuus) pysyvät ennallaan. Samoin hankintayksikön määritelmä vastaa eräitä tarkistuksia lukuun ottamatta nyky-lainsäädäntöä.

Direktiiveistä johtuvat keskeisimmät muutokset koskevat uusia kilpailuttamismenettelyjä, hankintojen jakamista osiin, hankintojen laadullisten näkökohtien huomioimista, ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimismahdollisuuksia, hankintamenettelyihin liittyviä sähköisiä viestintävälineitä, sekä sosiaali- ja terveystalouden sekä muiden erityisten palveluiden hankintamenettelyjä. Ehdotetulla hankintalailla myös kevennetään merkittävästi kansallisissa hankinnoissa noudatettavaa menettelyä. Lisäksi kansallisiin kynnysarvoihin esitetään tehtäväksi korotuksia.

Esitykseen sisältyvien ehdotusten tarkoituksena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, yksinkertaistaa hankintamenettelyjä, selkeyttää lain keskeisiä käsitteitä, parantaa pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia tarjouskilpailuissa, parantaa mahdollisuuksia huomioida ympäristö- ja sosiaalisia näkökohtia sekä turvata kaikille tarjoajille tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu julkisissa hankinnoissa. Ehdotusten tarkoituksena on lisäksi tuoda kilpailuttamissääntöjä julkisia käyttöoikeussopimuksia koskeviin järjestelyihin.

Hankintakeskuksen kannanotto

Lakiesitys perustuu merkittävältä osin hankintadirektiivin sitovaan sääntelyyn, jonka johdosta kansallista hankintavaltaa lain säännöksen sisällön osalta ei ole. Vantaan kaupungin lausunnossa on pyritty tuomaan esille ne kohdat, joissa direktiivi määrää lain sisällön. Kaupungin lausunnossa esittämät kannanotot on kohdistettu niihin säännöksiin, joissa lainsäätäjällä on annettu kansallista hankintavaltaa.

Lausunto pyydettiin toimittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle valmiiksi laaditulle lomakepohjalle. Lausunnossa on noudatettu lomakkeella olevaa otsikointia ja vastattu lomakkeessa pyydettyihin kysymyksiin. Joiltakin osin lausunnossa on tehty selkeyden vuoksi väliotsikointeja, kun on nähty tarpeelliseksi lausua lisää jostakin seikasta tarkemmin kuin mitä lomakkeella on pyydetty.

Hankintakeskuksen näkemyksen mukaan vuodesta 1994 lähtien voimassa olleen hankintalainsäädännön keskeisenä tavoitteena olevaan julkisten varojen käytön tehostamiseen nyt puheena oleva lakiesitys ei tuo merkittävää uutta. Vastaavasti voidaan todeta yritysten tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun turvaamisen osalta. Uudistusten myötä keinot tavoitteiden toteuttamiseksi ovat toki täsmentyneet.

Uuden hankintalain tavoitteena on hankintadirektiivien tavoitteiden mukaisesti nykyaikaistaa, yksinkertaistaa ja joustavoittaa julkisia hankintoja koskevaa oikeudellista kehystä. Tavoitteena on edelleen tehostaa ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimista, parantaa pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksia tarjouskilpailuihin sekä kiinnittää huomiota asianmukaisiin menettelytapoihin, kuten harmaan talouden torjuntaan ja korruptioon liittyviin näkökohtiin.

Tavoitteena on lisäksi painottaa erityisesti sosiaali- ja terveystalushankintojen laatutekijöitä sekä edistää yhteiskunnan esteettömyyttä ja kaikkien käyttäjien vaatimukset täyttävää suunnittelua, lisätä hankintamenettelyjen tehokkuutta sähköisin tietojenvaihtomuodoin sekä tehostaa julkisten varojen käyttöä.

Hankintakeskuksen näkemyksen mukaan esitykseen sisältyvät uudistukset eivät käytännössä tuo kaupungin hankintatoimelle merkittäviä hyötyjä. Hankintakeskus toteaa, että uudistus lisää yksityiskohtaista sääntelyä ja tulee lisäämään kaupungin hankintatoimen eri yksiköiden työmäärää olennaisesti.

Hankintakeskus toteaa, että kaupungin hankintatoimi on hyvin hoidettua ja ohjeistettua sekä henkilökunta asiantuntevaa. Näin ollen mietinnössä esitetyn kaltaisen hankintalainsäädännön voimaantulo ei tule aiheuttamaan isoja ongelmia.

Siltä osalta kuin kysymys on hankintalainsäädännön joustavoittamisesta esimerkiksi kansallisten sekä sosiaali- ja terveystalushankintoja sekä muita erityisiä palveluita koskevien hankintojen osalta, hankintakeskus toteaa, että joustavoittaminen ei vaikuta haitallisesti tarjoajien tasapuoliseen ja syrjimättömään kohteluun, koska joustavoittaminen edellyttää kaupungin sisäistä ohjeistusta, jossa huomioidaan hankinnoissa vaikuttavat periaatteet (tasapuolisuus, syrjimättömyys, avoimuus, suhteellisuus).

Kaupungin lausunnossaan kannattamien kansallisten kynnysarvojen nostamisen osalta voidaan todeta, että lain soveltamisalan ulkopuolelle jäävien hankintojen lukumäärä kasvaa jonkin verran. Hankintakeskus katsoo, että koska näissä ns. pienhankinnoissa on kuitenkin noudatettava myös edellä sanottuja hankintalainsäädännön periaatteita, ja koska kaupungilla on omaa sisäistä hankintaohjeistusta, ei mietinnössä esitetty kansallisten kynnysarvojen nostaminen tule käytännössä juurikaan muuttamaan kaupungin tilannetta nykyisestä.

Vantaan kaupungin kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 20.4.2015 4 § 10) kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin hankintapolitiikan toteuttamisesta.

Kaupunginhallitus 10.8.2015 § 11

Konsernipalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa työ- ja elinkeinoministeriölle liitteen mukainen lausunto koskien hankintalain kokonaisuudistusta valmistelleen työryhmän mietintöä.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausunto hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnöstä
- Lausuntopyyntö hankintalain kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnöstä

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

konserni- ja asukaspalveluiden toimialan hankintajohtaja Tiina Ekholm, puh. 09 839 22444
lakimies Aulis Ante, puh. 09 839 21137
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi